

BUTLLETI

(E. R. de C.)

Mèxic, D. F., Bolívar 31, segon pis

23 d'abril de 1955

Nº 5

CATALANS.

Que ningú no es faci la il·lusió de creure que la situació del nostre poble és un de tants episodis dramàtics que ha viscut a través de la seva història. No, és el més i el més difícil a superar És per aquesta crua veritat que cal que Catalunya, com altres vegades ha fet, provi que no li manca ni el seny ni el patriotisme. I per tant, d'una manera serena i clara, i amb una voluntat disposada a fer tots els sacrificis que calguin; hem de demostrar, una vegada més, que el nostre poble és el de sempre, que som els capdavanters d'una acció que farà triomfar els nostres ideals, que comparteixen tots els que estimen la llibertat.

President de la Generalitat de Catalunya
Josep Tarradellas

COMMEMORACIO DEL XXIV ANIVERSARI DE LA FUNDACIO D'E. R. DE C.

Com ja és de consuetud, enguany també vàrem celebrar l'aniversari de la naixença del nostre Partit.

L'acte tingué lloc al Saló Blan del restaurant Ambassadeurs, on el zel del nostre estimat amic senyor Dalmau Costa és garantia d'una atenció perfecta, ensems que d'una consideració afectuosa inigualable.

Voldríem escriure els noms de tots els assistents, però en la temença d'oblidar-nos en solament un, no ho fem, i també no ho fem, perquè considerem que hi eren tots els militants d'E. R. de C. a Mèxic, juntament amb els seus familiars, puix que els que físicament no hi assistiren, estaven en nosaltres.

L'acte transcorregué en un ambient de joia i de germanor admirables. Diàlegs continuats, entre mos i mos, dels que per la grandària de la capital es veuen poc sovint i converses animades de grups dels que, malgrat una major convivència, tenen mil detalls per escatir. Només quan l'admirable "trio" "Ambassadeurs" del mestre Enric Barrientos tocava, les veus esdevenien un murmur quasi de silenci; així escoltàrem "El saltiró de la cardina", "La Bamba" de Veracruz, "L'Empordà", "El jarabe tapatío", "La Santa espina", "L'emigrant" i a l'acabament de cada peça, musical, uns aplaudiments entusiastes.

Cada any, aquesta festa esdevé més agradable i, pels militants, familiars, amics i simpatitzants que hi assisteixen, mostra com la catalanitat és un sentiment indestructible, i que malgrat l'exili, l'esperança i la desesperança té una força aglutinant inigualable.

En arribar als postres, l'amic senyor Enric Canturri, ordenador de l'acte, anuncià que s'anava a donar compte de les adhesions rebudes; aquestes foren llegides pels senyors August Bernaldo i Valenti Puigdomènec.

Heus aquí, les adhesions que ens arribaren:

De la capital:

Dolors Serra, Vda. de Bargalló.
Deogràcies Civit.
Joan Sancho
Joan Ferret.

De Córdoba (Veracruz)

Josep Bergés.

De Sant Lluís Potosí:

Jaume Guitart.
Jaume Figueres.
Francesc Romeu,

De Monterrey:

Lluís Mestres
Francesc Adell.

De Guadalajara:

Antoni Escofet.
Gabriel Fradera.

DE VERACRUZ (Ver.)

Causes alienes a la meua voluntat, m'impideixen d'assistir al sopar.

De tot cor sóc amb vosaltres.

ALEXANDRE MANYA

“PER CATALUNYA”**Adquiriu tiquets****“PER CATALUNYA”**

DE HOLLYWOOD (E.E. U.U. de Nord-Amèrica)

Per primera vegada falto a l'acte commemoratiu d'aniversari. Féu-m'hi present en cos i ànima.

VISCA CATALUNYA!

Màrius CALVET

De Guadadajara (Jal.)

Feu constar la meva adhesió a l'acte Commemoratiu. Una bona abraçada a tots.

TOMÁS I PIERA
(Diputat al Parlament de la República espanyola)

Del Consell Directiu de la Revista “CATALUNYA” de Buenos Aires

Benvolgut Compatrici:

Amb motiu del XXIV aniversari de la fundació de la vostra Agrupació política, m'és plaent dirigir-vos aquestes ratlles, per tal d'associar-me en nom propi i del Consell Directiu de la Revista “CATALUNYA” a la tradicional festa que celebren els catalans exiliats a Mèxic.

Nosaltres, els homes de la Revista, que practiquem des de la mateixa un apoliticisme personal, per tal de donar una major efectivitat i eclecticisme a la nostra prèdica de catalanisme integral, ens unim a vosaltres en l'exaltació d'uns ideals comuns, i en la veneració i recordança dels patricis que fundaren el vostre partit i que donaren a Catalunya els dies més gloriosos de la seva història contemporània.

Volem recordar amb emoció i enyorança tots els que repartits per terres d'Europa i d'Amèrica han tancat els ulls sense veure novament lliure la Pàtria Catalana. Són una plèyade de noms que ens lliguen a un passat gloriós i ens empenyen a un futur de llibertat. Per damunt de tots, dos noms que han sortit ja de la òrbita del partit polític —encara que majoritari— passant per pròpia gravitació d'unes personalitats heròiques a integrar el substràctum mític que forneix d'ideal i de noblesa l'ànima popular, tot donant-li impuls de lluita i exemple de sacrifici, per a seguir la via que Ells il·luminaren amb el seu patriotisme incomparable. La glòria amb què el poble els contempla rodeja ja de llegenda els noms immortals de FRANCESC MACIA i de LLUIS COMPANYS.

Per això cal que tots els catalans, i amb molta més raó aquells que seguïu per disciplina partidària les directrius dels fundadors— continuant a l'exili, en mig de la indiferència i l'abandó, la tasca interrompuda en mala hora pels analfabets entorxats i els trabucaires de la trona—, cal, repetim, que tots els catalans, sense distinció de partits, capelletes o cenacles, cerquem allò que pugui unir-nos i ens uneix en ideals comuns, tot deixant de banda allò altre que pugui separar-nos i afeblir-nos al distreure'ns de la tasca fonamental de recuperar la Pàtria perduda. Que són molts més els motius d'apropament i d'identitat, que no pas els de divergència.

Invocant els alts noms de MACIA i COMPANYS l'esperit dels quals plana per sempre damunt nostre, i avui presideix solemne i vigilant la vostra comunió fraternal, en nom d'Ells fem vots per a què Catalunya

torni a ésser Catalunya, i el vostre Partit torni a ésser en la terra magnífica i torturada que el veié néixer, alt exponent de la democràcia catalana, esperit ordenador i seny polític de les nostres Institucions, per a sempre recobrades.

Vostre afectíssim.

JOAN ROCAMORA

De París

“Us prego que em tingueu present, malgrat la gran distància que ens separa, al sopar commemoratiu de la fundació del nostre partit.

Sóc dels que creuen sincerament que, en un dia proper, E. R. de C. serà útil a la nostra Pàtria. Ens caldrà, tanmateix, adaptar-nos bo i mantenint, íntegres, els nostres postulats nacionals, socials i polítics que ens feren triomfar arreu de la nostra terra: Catalanisme sincer, esquerrisme veritable i, pel damunt de tot, honestetat en la conducta dels homes polítics.

És això el que té dret d'erigir-nos, ara més que mai, després de tantes desil·lusions i de tantes horros viscudes, el nostre poble.

Una abraçada ben cordial per tots.

Antoni XIRAU PALAU

(Diputat al Parlament de Catalunya).

De París

Amics d'Esquerra Republicana de Catalunya a Mèxic: A Mèxic... país que guarda les essències de les nostres Institucions Nacionals i tot el caliu i la força, i l'emoció del nostre Partit que les va fer possibles, i que continua guardant-les i conservant-les.

M'hauria agradat d'escriure-us des d'Andorra, on visc. Andorra, terra catalana! Us hauria parlat de la Valira que neix als llacs encantats i cantats per Verdagner; la Valira que va cap el Segre lleidatà, i a l'Ebre, i al mar. El nostre mar que és testimoni de totes les crueltats, crims i injustícies comeses, i que un dia ens venjarà.

Us escric des de París, a Saint Germain, als Deux Magots; ací també hi han els testimonis dels nostres temps heroics i passionants. Testimonis que han esdevingut els acusadors de tots aquells que han perdut la fe en els destins de la Pàtria, que són tan gloriosos com l'esclat del sol, com la força del vent, com la música de les tempestats.

M'agradaria nomenar un per un tots els amics que aquest vespre commemoreu la naixença de l'Esquerra. Els tinc a tots a la memòria i al cor. Recordo les seves fesomies i dins meu cap d'ells ha envellit. El temps i l'espai conserva i guarda la nostra joventut. Si els nostres cabells han emblanquit, és perquè la puresa dels nostres ideals s'ha afermat encara més.

En aquest acte vostre hi seran presents els morts i els vius. Els morts perquè varen donar la vida per Catalunya. Els que quedem, perquè volem que sigui l'Esquerra la que torni la llibertat a Catalunya.

Al crit de Visca Catalunya!, hi poso un gentil record per l'Enric, el nostre estimat germà.

Josep FONTBERNAT

(Diputat al Parlament de Catalunya)

De Mèxic

Ja sabeu que, encara que com a militar professional compleixo l'ordre de no ser militant de cap partit polític, com ex-alt funcionari del Govern de la Generalitat de Catalunya a diferents càrrecs i com a ex-processat pel 6 d'Octubre, estic de tot cor amb vosaltres i podeu comptar ara, com en qualsevol altre moment, amb la meva

modesta personalitat i amb la meva adhesió, simpatia i afectes més sincers.

Desitjo a Esquerra Republicana de Catalunya tota mena d'èxits i de prosperitats en bé de Catalunya, on estic cert que tornarem ben aviat.

Una bona abraçada del vostre bon amic,

Coronel, Vicens Guarner

De MONTPELLER

“EN LA COMMEMORACIÓ D'ENGUANY”

Els exiliats que residim a França rebem sovint cartes de Catalunya, expedides des de Perpinyà. Aquestes cartes ens són particularment estimades, perquè els que les han escrites ens diuen tot allò que ens volen dir, sense haver de preocupar-se de les possibles interferències dels bútxeres del règim d'en Franco.

N'acabo de rebre una, amb la signatura solvent d'un tan excel·lent patriota com excel·lent escriptor, que conté aquest paràgraf: “Un caldrà, encara, amic Guinart, esperar uns cinc anys més. Des de dintre, nosaltres ho haurem aconseguit tot, perquè aquí, sense proposar-nos-ho i per diverses causes, no sempre d'ordre polític, ens hem aribat a unir tots —catalans i espanyols, rics i pobres, moderats i avançats— en l'hostilització al franquisme.”

D'aquests mots, recullim-ne l'auguri alentador. Però tot seguit, jo vull subratllar-ne el que hi trobo d'implícitament acusador per a tots nosaltres, els que ens vam desterrar a països lliures per a poder mostrar davant de tothom, amb la paraula i l'obra, la nostra fidelitat immanent a la causa de Catalunya i de la República, els que amb la nostra cohesió i la nostra iniciativa devíem encarnar l'esperança de salvació dels que resten a la Península.

Exceptuant els bascos, que han sabut formar un bloc compacte entorn del seu President i del seu Govern, “tots els altres, —jo vull llegir en la carta de l'amic— heu frustrat l'acció col·lectiva antifranquista.”

En aquesta commemoració de la naixença del nostre Partit, em satisfà de poder-hi afirmar les meves conviccions de sempre. Però també dec portar-hi un plany: el de la part que ens incumbeix en les falles de tots. I amb la voluntat d'anul·lar-la —per petita que sigui—, voldria que abans de les successives commemoracions, ens captinguéssim seriosament de quins esforços ens caldria desplegar, de quines posicions ben categòriques i definitives hauríem de prendre, per a deixar ben assentat, públicament, que cap culpa pot ésser imputada a l'E. R. de C., de la desunió imperant en el front catalanista i en el front antifeixista i republicà.

Solament així, aconseguirem que la data commemorada avui, la festegem un dia a la Catalunya recobrada, amb un indubtable recobriment de glòria.

Miquel GUINART

(Diputat al Parlament de Catalunya)

De París, de la Departamental del SENA d'E.R. de C.

Estimats i distingits amics:

És amb veritable satisfacció que hem llegit la vostra segona comunicació en la que ens feu conèixer que, com cada any, celebren l'aniversari de la fundació del nostre Partit. Aquesta fidelitat a Esquerra Republicana de Catalunya, que tots nosaltres compartim fervorosament, també ens diu com és viva la nostra presència en la política del nostre poble.

Podem estar convençuts que l'exemple que ens doneu de lleialtat a Catalunya i a E. R., ens dona més ànim

que mai per a treballar amb un gran esperit d'unitat per tal que les nostres il·lusions siguin, ben aviat, una ferma realitat. Cada dia estem més convençuts que solament el patriotisme i germanor dels militants del nostre Partit poden promoure el moviment total per l'alliberació de Catalunya.

Amb el desig i el prec de què saludeu amb el més sincer dels afectes a tots els militants a Mèxic i amb la seguretat que, bé que lluny, ens sentim prop vostre, rebeu, tots, estimats amics, l'abraçada cordial que us envien els afiliats a aquesta Departamental.

Vostres i de Catalunya.

Narcís Oller, President i Lluís Gausachs, Secretari.

Del Secretariat Permanent del Consell Directiu a França
D'Esquerra Republicana de Catalunya

Estimats amics:

És amb veritable satisfacció que corresponem a la invitació que ens feu, adreçant una salutació cordial i emocionada a tots els militants del nostre Partit a Mèxic, amb motiu de l'acte que avui celebren per a commemorar el XXIV aniversari de la fundació d'E. R. de C.

Voldríem que aquest humil i sentit missatge nostre, us mostrés com els militants residents a França seguim fidels a la “gran família” que ha estat sempre el nostre Partit. Tots hem envellit físicament en aquesta llarga i penible espera, però seguim portant al cor la joventut de les aspiracions patriòtiques i de les nostres conviccions polítiques. Ni els anys escolats, ni les viscissituds viscudes, poden esborrar la nostra companyonia aconseguida en aquella lluita que culminà amb la fundació de l'Esquerra, que contribuï a la proclamació de la República i a la instauració de la personalitat catalana amb les seves Institucions pròpies. I si no podem oblidar aquelles afinitats de l'etapa lluminosa presidida per Francesc Macià, tampoc és possible d'esborrar la comunitat de sacrificis al volt del President Lluís Companys en les hores adverses i dramàtiques; una revolució que no era la nostra i una guerra civil que no vàrem provocar, però que l'enfrontàrem dignament.

La nostra felicitació i encoratjament al nou Consell Directiu que heu nomenat. A França, també hem reformat suara el nostre Consell; a més dels companys M. Galceran, de Tolosa; Vila i Garcia Castellet, de Perpnyà; Bassas i Sans, de París; Prat de Carcassona; Serra de Montauban, hi són, també, en Miquel Guinart de Montpellier i Joaquim Dardalló de l'Aveyron. Ens proposem vigoritzar el nostre Partit i, d'acord amb el Secretari General, l'amic Joan Sauret, conegut per tots per la seva activitat i estimació a l'Esquerra, volem fer sentir la seva presència arreu on calgui, posar-nos en contacte amb tots els nuclis dispersos pel món i crear un clima d'unitat patriòtica a l'entorn del Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya, senyor Josep Terradellas.

En aquests dies plens d'interrogants, en aquestes hores que el dubte aconsegueix arrelar-se en l'ànima dels nostres, s'escau, als que encara mantenim la fe, de treballar i contribuir a l'aixecament del fervor catalanista. En aquest XXIV aniversari de la fundació d'E.

“PER CATALUNYA”

En la malaurança, la germanor del compatriota es conhort i estimul

“PER CATALUNYA”

"PER CATALUNYA"

Ajudar a un català de l'interior és pagar una mica, a l'ésser lliure a l'exili

"PER CATALUNYA"

R. de C., juramentem-nos a prosseguir la lluita contra el règim despòtic que impera a casa nostra i a no es-talviar cap sacrifici per aconseguir que no esdevinguin estèrils tots els que ja portem fets. Aquesta lluita ens farà forts pels dies d'hivern que encara poden venir per la nostra causa, i també ens farà sentir coratjosos per a vèncer tots els obstacles que se'ns oposin.

Tenim confiança en el demà; altres etapes d'aquest costarut exili han estat superades. El nostra gran poeta Joan Maragall parla en la seva "glosa" d'un vent de profecia, i aquest vent el sentim tots els patriotes arran de pell i en el fons de l'ànima; ell ens diu que pel camí de la fe, de la fermesa, i de la continuïtat, hem d'aconseguir la victòria.

Sapigueu-nos ben disposats a treballar conjuntament i a mantenir estret contacte amb vosaltres per tal de tornar a fer d'Esquerra Republicana de Catalunya, l'instrument eficaç i fort, capaç de reconquerir la Llibertat de Catalunya.

Joan GARCIA-CASTELLET

De l'"ASSOCIACIO D'ANTICS MILITANTS D'ESTAT CATALA"

Secretariat General a Brussel·les.

L'"ASSOCIACIO D'ANTICS MILITANTS D'ESTAT CATALA" és, pel símbol del seu nom i pel seu caràcter, l'evocació d'una època en la qual, sota el guiatge de FRANCESC MACIA, unes generacions de patriotes prengueren part en un llarg combat que ajudà a vèncer una dictadura i la monarquia. Associació sentimental, de gent que avui militen en tots els horitzons polítics de la democràcia catalana, d'aquesta jove democràcia les primeres realitzacions de la qual foren vençudes, el 1939, per una altra dictadura del mateix estat reaccionari. Associació de l'esperit, de tots aquells que durant aquella època manifestaren en la conspiració, en les presons i en l'exili llur voluntat de rebel·lió; d'aquells que a Garraf, Corpus del 1926, Prats de Molló, Desembre del 1930 i en una munió de petits actes, fets i afirmacions patriòtiques, contribuïren a mantenir i abrindar un estat d'opinió que féu possible la proclamació de la República Catalana. Associació simbòlica, d'homenatge a l'home i al combat permanent per la llibertat del nostre poble.

Per nosaltres, que sempre hem estat a la punta del combat, aquests quinze anys de miserioses i ridícoles divergències ens fan una terrible sofrència. Després de constatar sobradament la ineficàcia dels nostres esforços en l'àmbit internacional per alliberar pacíficament al poble català, la nostra consciència de catalans nacionals irreductibles ens mana de retornar a la concepció que tenia FRANCESC MACIA; concepció que avui, més que mai, Catalunya acolliria amb entusiasme per a fer efectiu el seu dret d'autodeterminació.

Creiem que els catalans que us trobeu en terres d'Amèrica podríeu, amb bona voluntat, ser els pioners d'aquesta creuada que indefectiblement haurem d'emprendre si no volem veure a la nostra Pàtria condemnada a la disfressa de província espanyola.

Aprofitant l'avinentesa de trobar-vos reunits commemorant la fundació del Partit que Presidiren FRANCESC MACIA i LLUIS COMPANYS —vides senceres

al servei de Catalunya— intercediu prop dels agrupaments de caràcter nacional perquè la unió dels demòcrates catalans es faci pel damunt de totes les dificultats.

Us desitgem molt d'encert i us saludem amb tot afecte.

Vostres per CATALUNYA.

J. Nicolau, P. Caballé, J. Blanc i E. Imbern.

De PRADES del Rosselló

Ja sabeu que jo no figuro a cap Partit. Per tant, és com a catalans que us saludo; com a catalans fidels a l'esperit de la nostra terra i que no defalliu en el culte dels ideals malgrat la llarga adversitat.

Amb tot l'afecte, a vosaltres i a tots els compatriotes de Mèxic.

Pau CASALS

Nota: La salutació del Mestre Pau Casals arribà amb retard i no pogué ésser llegida a l'acte.

De FREJUS (França)

Rebeu una abraçada ben afectuosa.

Josep IRLA

(Ex-President de la Generalitat de Catalunya).

Agraït de cor a la vostra invitació, sóc de cor, també, amb vosaltres, en Catalunya.

VENTURA GASSOL

(President del Parlament de Catalunya).

De Caracas, Venezuela

Vaig rebre amb fort retard la vostra carta del 6 del corrent, quan ja no hi havia materialment temps de poder-vos escriure de manera que la meua arribés abans del dia en què celebren el sopar tradicional. Molt desitjo que hagi resultat molt bé, animat i concorregut.

Pregant-vos volgueu saludar a tots els companys amb l'afecte de sempre.

Carles PI i SUNYER

(Del Comitè Executiu d'E. R. de C.)

De Guadalajara (Jal.)

És un encert, el recordar i festejar, una vegada més, la fundació d'E. R. de C., i agraeixo moltíssim la invitació per acompanyar-vos tal com voldria; però la veritat és que ho crec molt difícil per les ocupacions que em retenen ací i pel meu estat d'esperança que es ressent una mica massa del pes dels anys. De totes maneres, si fos com sospito i temo, doneu-me, si us plau, com a present i saluteu amb tot l'afecte als vells i nous companys que es recorden del Partit i projecten el seu ideari per una nova realització en el futur.

MIQUEL SANTALO

(Del Comitè Executiu d'E. R. de C.)

"PER CATALUNYA"

Si sabeu d'algun germà d'ideals, a l'interior, en mallaurança, escriviu-ho a Joan Ventosa i Roig (José María Iglesias No. 10 - 9 MÈXICO, D. F.).

Indiqueu ben clarament el nom i adreça de la persona a qui es deu trametre l'ajut, i ben concretament els motius pels quals creieu que deu ser atès.

"PER CATALUNYA"

De la SECRETARIA GENERAL D'E. R. de C.

PARIS

La invitació del vostre Consell Directiu a participar amb uns mots a aquest acte que commemora els vint-i-quatre anys de la nostra Esquerra, m'ha permès imaginar que estic entre vosaltres i és així que revisc aquelles escenes de comiat en el port de Marsella. Una nova frontera s'alçava des d'aleshores entre nosaltres, dividint la nostra gran família en tres troços: els de França i els de les Amèriques. La tristesa per aquella nova separació arrencava la darrera llàgrima que ens quedava en la profunditat dels cors abaltits pels dolors de la guerra i per la inseguretat de l'exili. No ens atrevíem a mirar-nos als ulls, per por de llegir-hi el dubte del nostre retrobament.

Quants quedem, d'aquella família que fa vint-i-quatre anys fundaren Macià i Companys? Estic segur que d'aquesta pregunta se'n desprendrà una vibració que repercutirà en tots vosaltres i us confondrà en una mateixa tristesa. Per si encara no ens havien estat arravatats prous amics, avui hem d'afegir un altre nom il·lustre a la ja tan llarga i terrible llista. L'Humbert Torres, el del verb ple d'imatges colorides que brillaven a les puntes d'una flama sortida de l'emoció més pura, ja no es farà sentir més des del campanar de Lleida en la lluita de l'Esquerra per la victòria de Catalunya. Estrenyem, germans, altre cop els nostres rengles i que el quadre absorbeixi el buit que deixa la sensibílissima baixa.

L'Esquerra Republicana de Catalunya, continua!

Ben lluny d'haver acabat la seva missió, el nostre Partit es fa avui més necessari que mai, car si és cert que l'esperit nacional del nostre poble rebrota de nou i ja es pressent la victòria contra la darrera creuada de l'anticatalanisme i si, àdhuc, podem considerar amb molt d'optimisme el triomf de l'esquerrisme, no hem de donar, però, com a tan segur, que aquest esquerrisme sigui nacionalista a la nostra manera. Es per això, que l'Esquerra s'ha de fer present a l'interior per a evitar que el catalanisme esdevingui, de nou, patrimoni exclusiu del sector conservador o que es dilueixi en un sentimentalisme d'abstraccions i torni, així, a ésser suspecte a la classe obrera.

No valdran subterfugis. Diferir el plantejament dels problemes, no esbossar les grans línies generals d'unes realitzacions socials i econòmiques, no fixar la nostra tàctica nacionalista, negligir el greu cas que posa la immigració a casa nostra, no concretar la nostra opinió quant les obligacions que comporten els principis democràtics i no sentir-nos separats dels que avui se'n prevalen per a mal servir-se'n, i finalment destruir-los, una conducta feta d'evassives i d'ajornaments, ben lluny de merèixer la consideració de TACTICA, li convindria millor l'acusació per DIMISSIÓ.

Però jo estic seguir que tots els que m'heu fet l'honor d'escoltar-me voleu la mateixa Esquerra audaç, tota nervis, ben nacionalista, obrerista i absolutament democràtica que neixia, ara fa vint-i-quatre anys a Sans. Servim-nos d'ella per a estimular als catalans a què cadascú guanyi la seva batalla de l'Esperança, puix que amb aquesta hi va, implícita, la victòria de Catalunya.

Des de les terres de França poso ara la copa a l'alçària del meu cor, i us dic:

SALUT, AMICS, I VISCA L'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA!

JOAN SAURET

De EUZKADI'KO ORDEZKARITZA

Lamento no poder estar presente en el acto que Uds. han organizado para celebrar un nuevo aniversario de la constitución de Esquerra Republicana de Catalunya, pero no por ello quiero dejar de hacer presente, una vez más, mi simpatía y mi cariño hacia la causa que Uds. representan.

Catalunya i Euzkadi, pueblos que marchan de frente hacia un futuro de libertad, son pueblos que en la lucha, en la persecución y en la tragedia, han ido forjando su recia personalidad. Se diría que son robles gigantes que el odio de sus enemigos ha pretendido siempre doblegar sin lograr jamás penetrar en lo hondo de sus raíces que les ha permitido retoñar con bríos de victoria y con ansias de superación.

Catalunya i Euzkadi, víctimas hoy del más cruel de los verdugos, vivirán y vivirán eternamente. La sangre de los mártires es semilla que fructifica, es sendero de nuevos caminos, es luz que jamás agoniza. La sangre de los mártires es bandera de esperanza, es estandarte de victoria, es el vangelio patriótico que constituye nuestro gran himno a la libertad.

En nombre del Gobierno que represento le ruego haga presente a sus correligionarios que los vascos seguimos manteniendo incómule nuestra fe en el futuro de nuestro pueblo. Dígales que seguimos creyendo en nuestra Euzkadi y en vuestra Catalunya. Por una y otra, allá donde me encuentre, levantaré esta noche la copa de mi recuerdo como humilde homenaje a las Patrias que nos dieron la vida ofreciéndonos el Ideal, el sublime Ideal de luchar por su libertad.

Un fuerte abrazo.

José Luís de IRISARRI

(Delegat, a Mèxic, del Govern d'Euzkadi).

Del Molt Honorable President de la Generalita de Catalunya

Estimats amics:

Permeteu-me que us agraeixi ben sincerament les vostres paraules d'afecte i d'adhesió expressades en la vostra carta del mes passat. També sapigueu que us estimo l'atenció que heu tingut en adreçar-me la del dia 1 del present.

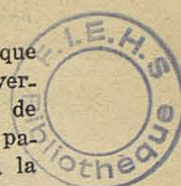
És veritablement encoratjador constatar la lleialtat fervorosa dels catalans de Mèxic que es mantenen fidels a E. R. de C. Els anys van passant i el Partit, la seva actuació i la confiança que inspira pel futur, obliga a mantenir-se més units que mai i ésser, com sempre, els capdavanters en la lluita pel recobrament de les nostres llibertats.

Ben aviat farà tres anys que vaig tenir la intensa alegria de compartir amb tots vosaltres la commemoració de l'aniversari de la constitució d'E. R. de C. Festa i acte de companyonia inoblidable i que demostrà aleshores, com ara i com el dia de demà, que no solament ens lliguen uns ideals, sino també uns sentiments d'amistat forjada en les nostres joies i en les nostres angoixes, i que fan indestructible la nostra presència en l'àmbit de la nostra vida nacional.

"PER CATALUNYA"

Atendre als compatriotes que sofreixen és una de les millors ofrenes a Catalunya.

"PER CATALUNYA"

“PER CATALUNYA”

Adquiriu i procureu que els vostres amics adquireixin tiquets.

“PER CATALUNYA”

Però aquesta permanència vol dir que tenim uns deures i aquests són plens de responsabilitat i obliguen a no oblidar que E. R. de C. ha estat l'aglutinant de totes les manifestacions efectives d'unitat catalana durant aquests vint-i-quatre anys darrers. Ha estat E. R. de C., a la Pàtria i a l'exili, la qui ha fet més sacrificis i està disposada encara a fer-ne més, per tal d'arribar a una àmplia convivència catalana.

Permeteu-me que us recordi que l'any 1931 el pensament polític i els profunds sentiments patriòtics del President Macià féren possible la gran unanimitat catalana que, més tard, va permetre que el President Companys fos elegit unànimement, i per tots els Partits, Cap de la Minoria parlamentària Catalana al Parlament de la República. I fou el President Irla que té l'honor d'haver constituït l'únic Govern Català a l'exili en el qual estaven representats els més alts prestigis de la nostra vida política i intel·lectual.

I, encara, no oblideu que fou E. R. de C. que aconseguí, acabada la guerra a França, la constitució de Solidaritat Catalana, únic organisme que ha aconseguit, a l'exili, ésser integrat per tots, absolutament tots, els partits polítics de disciplina catalana i organitzacions patriòtiques de l'interior. I fóreu vosaltres, els d'E. R. de C. a Mèxic, els que l'any passat vàreu llençar el mot de “TREVA”, expressant la vostra voluntat d'arribar a àmplies coincidències per tal de què tots plegats poguem realitzar una tasca efectiva.

Si em permeto recordar-vos tot això, és per a dir-vos que jo, estigueu-ne convençuts tots els catalans, per damunt de tot i davant de tots els obstacles que puguin sorgir, avui em mou solament una passió i aquesta és la de treballar per arribar a una coincidència entre tots els catalans; aquesta coincidència estic segur que ens permetrà de donar a Catalunya aquella empenta i aquella consciència de la seva personalitat, única manera de recobrar-la dignament.

Després de tants anys d'exili i de decepcions és tasca ben difícil, puix que és quasi impossible d'evitar, en molts, el descoratjament i, en altres, un excessiu partidisme, però malgrat això, estic fermament convençut que el patriotisme de tots farà possible que no tardarem a veure realitzats els nostres anhels i tornarem a ésser el que Catalunya mereix: un poble lliure que aspira també a la pau i al benestar dintre d'un generós sentiment de germanor.

El record a la nostra Pàtria i a tots els Catalans que sofreixen, mai no s'allunyi de nosaltres.

Rebeu, tots, estimats amics, una cordial abraçada plena d'enyorança, que voldria que arribés a tots els catalans.

Amb l'amistat de sempre i amb tot l'afecte.

Josep TERRADELLAS

Totes les adhesions, presència feta d'amics estimats, foren rebudes i escoltades amb l'alegria i consideració que mereixien per la delicada atenció d'haver-se volgut fer presents en la festa de tots.

Grans aplaudiments saludaren els noms dels adheritos.

A continuació, fou invitat a parlar el Diputat per “Izquierda Republicana” i President del seu Partit a Mèxic, Senyor Mariano Joven.

Parlament del Sr. Mariano Joven

President de “Izquierda Republicana” a Mèxic

Damas y caballeros:

Me congratulo de poder reiterar mis afectos personales y los respetos y consideración de Izquierda Republicana (Ateneo Salmerón) a los amigos catalanes.

Estamos unidos por el afecto y las grandes coincidencias que existen en el orden político entre Izquierda Republicana y Esquerra Republicana de Cataluña y los comunes afanes de ver a la Patria liberada de la tiranía que la esclaviza.

Con pérfida intención el tirano nos brinda el regreso con toda clase de facilidades, garantías y perdones. A nosotros no se nos tiene que perdonar de nada. En todo caso, por lo que se ha hecho con nosotros y por lo que nosotros hicimos y venimos haciendo en defensa de la Libertad y de nuestra razón, tenemos derecho a erguirnos sobre las tribunas más altas del mundo, para condenar a los que pretenden ser nuestros acusadores. A los de allá y a los de aquí. A éstos y aquéllos que ahora inventaron una nueva hispanidad al servicio del Monstruo, hispanidad de cuyo conglomerado podríamos extraer, posiblemente, a distinguidos desertores y acreditados contrabandistas. Repudiamos esa clase de hispanidad y renunciamos de buen grado a una Patria sin libertad. Pero no renunciamos a su reconquista, esperando que este mundo de locos egoístas y malvados recobre la plenitud de su salud mental y sepa distinguir, estableciendo las digerecias consiguientes entre los vencidos con honor y los vencedores con vilipendio.

Felicito a Esquerra Republicana de Cataluña por la conmemoración de este día, seguro de que sus actividades estarán siempre inspiradas en altos ideales. Pláceme, como homenaje a la lealtad y consecuencia de los militantes de Esquerra significar que no es lo más importante la creación de un Partido, pero si la tenacidad de conservar lo creado; más importante, aún, sostenerlo en la oposición y extraordinariamente importante, mantenerlo en la desventura del exilio, donde se ponen a prueba los hombres y las almas.

No quiero condenar a los que no resistieron esta prueba; bastante pena tienen con llevar a costas la joroba que supone el fardo pesado de sus claudicaciones. Pero es justo exaltar a los que resistieron con la moral de los espíritus fuertes, indomables; y, sin jactancia, podemos contarnos entre ellos.

Con el recuerdo emocionado para los que son y los que fueron defensores de nuestra causa, amigos catalanes, adelante, adelante... i ara més que mai!

Grans aplaudiments agrairen i premiaren el magnífic discurs del Diputat per Aragó que, de sempre, ha estat un bon amic dels catalans.

Seguidament, es demanà al Senyor Rodolfo Benito, President del Partit Nacionalista Basc, a Mèxic, que volgués dir-nos uns mots.

Parlament del Sr. Rodolfo Benito Beascochea

En representació del Govern d'Euzkadi i com a President del Partit Nacionalista Basc a Mèxic.

Damas y caballeros:

Vuestro jefe de Protocolo me pide que os dirija unas palabras, y permitidme que os tutee, porque considero que entre hermanos salen sobrando los tratamientos de cortesía.

Os hablo con verdadero placer en nombre, hoy, del Gobierno Vasco cuya representación ostento por ausencia del Delegado Sr. Irisarri y en nombre de los Nacionalistas Vascos de México, como Presidente que soy de esta Agrupación.

No esperéis que pronuncie un discurso, pues ni soy orador ni he venido preparado para el caso; pero sí quiero deciros, puesto que ello me sale del corazón, que estoy pasando, a vuestro lado, uno de los ratos más agradables de mi exilio y que me siento encantado y orgulloso de vuestra gentil invitación. Os ruego que cengáis la seguridad de que contáis con el afecto cordial de todos los Nacionalistas Vascos, a los que yo represento. Y, recordando a nuestros mártires que ofrendaron sus vidas por Catalunya y Euskadi, así como los sufrimientos y penas por las que todos hemos pasado en defensa de nuestros justos ideales de libertad, tenemos la esperanza de que pronto y unidos nuestros pueblos, conseguiremos la libertad por la que todos hemos luchado.

Y para terminar, hermanos catalanes, dos gritos que me salen del corazón: ¡Viva México y Visca Catalunya!

En acabar, el senyor Rodolfo Benito el seu parlament, els xardorosos aplaudiments palesaren com és fervorós el pacte espiritual entre Euzjadi i Catalunya.

El Diputat català i Secretari del Parlament de Catalunya, senyor Antoni Dot i Arxer, delegat per E. R. de C. a Mèxic per a fer el discurs al.lusiu a l'acte, parlà seguidament.

Parlament del senyor Antoni Dot i Arxer

Des de fa anys és costum en nosaltres reunir-nos a l'entorn d'una taula, tant per commemorar la data d'on arranca la nostra comunió espiritual com per a rememorar efemèrides de la nostra sang i per tant en justificació i motiu del nostre viure.

Avui jo us prego que em disculpeu si en lloc de girar la vista enrera faig unes quantes consideracions amb l'afany de tractar de contribuir a una projecció nostra vers el futur. Les consideracions seran sobre conceptes abastament coneguts i, per tant, vells.

Dins de l'univers l'home és una peça minúscula i no pas necessària perquè l'Univers existeixi. No obstant que l'home en té un coneixement limitat, fruit de les seves percepcions i de les seves elucubracions, és just que la seva ambició sigui la de reduir a una acceptió humana tot el que l'envolta i que pretengui posar al seu servei aquelles condicions externes que el subjuguem.

D'aquí que en el procés conegut de la vida de l'home trobem senyalades normes per la seva convivència. Convivència necessària, primer per la seva defensa, convenient, després, per l'utilització dels recursos naturals. Aquestes normes han tingut segons les èpoques, diferents punts de conformació, y per tant, substàncies contradictòries entre si. I és que tota norma pren un color determinat segons siguin els principis succionats.

Si alguna vegada ens hem entretingut en voler comprendre l'evolució del pensament de l'home, hem trobat dues direccions, dues concepcions del viure de l'home dintre del món. La dels qui consideren que l'home és una forma, un continent de sentits que cal satisfacer i la dels que creuen que els sentits deuen superar-lo, menant-lo vers la comprensió de les coses que són fora d'ell.

La preocupació dels primers és la de reduir al seu propi interès allò que viu fora d'ells; són un munyoc d'instints i d'egoismes que situen l'eix de la convivència en la satisfacció pròpia. "L'Estat sóc jo", és el concepte que els defineix.

Els segons es saben síntesis d'afanys i comprenen que res no serien sense el pòsit del passat, i la seva preocupació és la de moure's de manera que aquells afanys de superació, gestats a través dels temps, i dintre els quals han confós el seu propi sentit o comprensió de les coses, puguin tenir realitat. Aquests es senten formant part d'una entitat pensant i, gràcies a l'ideal que creen els seus sentits cada dia esborren més la seva forma i projecten la seva ambició vers l'infinit, on les coses són unes en dependència amb les altres; unes substancialment, altres accidentalment.

Les substàncies tenen harmonia, correspondència entre si; les accidentals poden ésser o no ésser.

Comprenent, aquests, que l'home és un accident, una manifestació de vida; accident que si vol subsistir i desenvolupar-se deu establir-se dins un principi de convivència que supediti la seva organització a les necessitats i conveniències de tots i cada un d'aquells que en formin part. Són, per tant l'antitesi de "L'Estat sóc jo" o del seu equivalent: "L'Estat pel damunt de tot".

Sortosament, nosaltres ens emmarquem en aquesta última concepció i tenim, doncs, en compte al senyalar les normes de la nostra convivència que les necessitats tenen el caràcter de substàncies i sentem com a Principis:

Que l'home, per sentir-se home i per superar-se, precisa pensar i que cap raó no pot oposar-se a què faci ús d'aquesta facultat, doncs el fet de pensar no limita la possibilitat que els altres també no facin.

Que l'home necessita també, viure i que cap raó no pot aposar-se a aquest dret seu, no essent en detriment dels altres.

La manera de com l'home tradueixi amb fets el seu pensament i de com obtingui els mitjans per viure, serà el que en tot cas ens senyalarà si es tracta de necessitat o convivència i, per tant, si devem considerar-lo dret substancial o accidental.

Es evident que és dret substancial que els homes meditin sobre la millor forma d'organitzar la seva societat i que actuïn en la traducció real d'aquells principis entesos i admesos per tothom. I és evident que deuen comprendre's com a conveniències accidentals, aspectes determinats la traducció dels quals a la realitat puguin limitar, a benefici del bé comú, la llibertat d'actuar.

La gràcia, doncs, consisteix en trobar una sinerònicia entre el dret i la conveniència.

Perdoneu que m'hagi, allargat en la consideracions precedents, les he considerades necessàries pel meu punt de vista sobre la nostra projecció al futur.

Per entendre i respectar el dret dels altres, uns ciutadans, fa uns anys vàrem coincidir en un pla d'acció. La nostra finalitat era la d'obtenir que l'organització del nostre poble s'avingués al pensament que ens era comú i amb la pretenció de dignificar la nostra existència. Topàrem amb incomprendiments i en ares a la convivència vam haver de fer molts sacrificis; però sabíem que no tot s'obté en un sol dia, ni en una sola acció. Avui ningú no podria discutir-nos que en relació al temps i als fets que prevaleixien, s'havia donat un pas enorme.

Desgraciadament, l'acció d'aquells que creuen que els homes són per servir els egoismes dels més audaçs arruinà el que havíem fet i ens llençà fora de la Pàtria.

"PER CATALUNYA"

La totalitat de la venda dels tiquets "PER CATALUNYA" és tramesa a germans de l'interior que ho necessiten

"PER CATALUNYA"

“PER CATALUNYA”

Cap pacte o entesa uneix tant com pot fer-ho l'afecte; per germanor patriòtica compreu tiquets.

“PER CATALUNYA”

Lluny com en som, alguns podran creure que ja no tenim possibilitat d'influir en els seus destins; la vostra constant compenetració hauria de demostrar-los que van equivocats. No ho estarien si solament ens trabàvem per a recordar i per plànyer-nos; sortosament, aquest no es el nostre cas puix que dintre de cada un de nosaltres hi flameja un bri d'esperança i de decissió.

El que caldria perquè l'obra feta pugui recuperar-se i estabilitzar-se i per estar en disposició de caminar de nou, seria prendre exemple dels fets i examinar quines raons i quins fets pogueren donar força a la força bruta per imposar-se. Al fer aquest examen serà interessant de recordar que en cada moment l'apreciació dels fets i de les coses es fa sobre prismes diferents els vèrtex dels quals neixen de la posició particular d'aquells que en fan l'examen.

Hi han fets que ens donen la impressió que l'hora d'influir s'apropa; per aleshores haurem de tenir determinada la nostra posició; fer-ne ara l'estudi amb motiu d'aquest acte no seria adient, ni jo puc pretendre d'abusar de la vostra atenció. Només desitjo senyalar uns propòsits que, al meu entendre, devem fer-nos, si no volem ensopegar de nou a l'emprende la ruta.

Que cap fet, cap consideració, cap circumstància pugui obligar-nos a descuidar els principis fonamentals de la nostra consciència i, per tant, del programa d'actuació que ens senyalem per a fer-la viable.

Que la nostra actuació sigui exclusivament nostra, no influïda per idees, actuacions i propòsits d'altres fonamentalment divergents.

Que devem entendre per nostra, la comunió espiritual que s'estableixi entre nosaltres i els que pensin essencialment con nosaltres, visquin dintre o fora de la Pàtria. I que presideixi l'actuació futura l'estela lluminosa dels nostres morts, el record dels quals ens haurà d'empènyer, la seva actuació és el mestratge i el seu exemple ens obliga.

El bell i ben estructurat discurs del bon amic senyor Antoni Dot i Arxer, va meréixer una forta ovació.

I, com és de costum, va cloure aquest magnífic acte, el

Parlament de Roc Boronat, President d'Esquerra Republicana de Catalunya a Mèxic.

Senyores i Senyors:

Esquerra Republicana de Catalunya a Mèxic, ratifica, amb la fermesa de sempre, la seva adhesió i fidelitat a les Institucions de Catalunya, avui presidides pel Molt Honorable Senyor Josep Terradellas.

Seguidament, en una preferència ben merescuda, els meus mots deuen ser adreçats a aquesta terra mexicana hospitalària per tradició, liberal per la naturalesa humana dels seus fills i magnífica per la generositat i coratge amb què s'enfronta a les injustícies.

Mexicanos aquí presentes: En ustedes tengo el honor de dirigirme a todos sus compatriotas. Como Presidente de “Esquerra Republicana de Catalunya” a México y en nombre de todos mis connacionales, les ruego que acepten el testimonio de cordial afecto y sincero agradecimiento de unos catalanes desterrados por amor a su Patria que, al amparo de la Patria mexicana, pueden vivir, pensar y hablar en catalán.

Junto con nuestros votos por la prosperidad y felicidad de México, prometemos corresponder debidamente, siempre y donde nos encontremos, al México que, en la desventura de Cataluña, tuvo la singular señoría de sentimientos de tratarla como por su grandeza merece.

En aquests temps de congoixes, mentre el món, en el vaivé d'encendre i apagar la gran foguera, no practica cap dels principis en els quals es fonamenta el benestar i la convivència en la pau, nosaltres, els idealistes, els que no comptem per a res en l'eixorquia materialista de la política internacional, ens correspon el manteniment dels més alts valors de l'esperit i dels sentiments. Si no sabéssim complir aquest deure, la nostra nul·litat seria absoluta i la nostra aspiració de reivindicar drets i virtuts no passaria, mai, d'una il·lusió.

Ser exiliats com en som nosaltres ara, és una comeditat i un aventatge; estem fora de l'abast del despotisme que turmenta física i esperitualmente el nostre poble; exercim, com a ciutadans i quasi sense restricció, solament el dret de protestar, que és el més fàcil; en el desert de l'exili ens fem, a plaer, oasis en els quals vivim amb dignitat i amb llibertat. Gran sort, doncs, és la nostra, si ens comparem amb els nostres germans de l'interior, i si aquesta sort no tingués altra conseqüència que la de proporcionar-nos una vida millor i més fàcil, malgrat que egoísticament la conseqüència no fos gens menyspreable, de res no serviria a Catalunya.

Ja ho sé, que mantenim unes Institucions que simbolitzen el renaixement de la sobirania de la Pàtria; ja ho sé, que continuament augmenten els certamens i els periòdics pel conreu del nostre idioma; ja ho sé, també, dels centenars de grups, comitès, consells, partits, casals, centres i entitats que expandeixen catalanitat pel món. Ho sé, com ho sabem tots, i de debò que tantes i tantes activitats devotes a la Pàtria, i coneixent, com coneixem, amb l'esforç i sacrifici que moltes d'elles es realitzen, són lloables per admirables i una demostració del miracle de la fe... Miracle de la fe, que un dia farà, de tants milers d'abnegacions, una força incontenible vers l'alliberació; aquell dia serà, precisament, el que el seny i el patriotisme, anys i anys perduts per viaranys sense fita, es retrobin en el camí que mena a Catalunya.

Mentrestant, en la llarguíssima sèrie d'activitats dels catalans a l'exili, el Consell Directiu d'Esquerra Republicana de Catalunya a Mèxic en troba a manca una; una, que podríem intentar de realitzar, i si reeixíssim, i si el nostre exemple fes adeptes en altres indrets, qui sap la força que podria adquirir la suma de voluntats.

Heus ací, breument, de què es tracta: sovint, cadascú de vosaltres, rebeu noves de Catalunya assabentant-vos de la dissort d'un germà d'ideals empresonat, perseguit o malalt, o de les dificultats de tota mena que passen els seus familiars. Moltes vegades, els que rebem aquestes noves no estem en condicions econòmiques per a remaiar malaurances. Doncs, perquè aquest casos poguessin tenir una atenció adequada, hem pensat posar a la venda uns tiquets, que els anomenarem “PER CATALUNYA”, d'un preu assequible a tothom i l'adquisició dels quals serà absolutament voluntària. La totalitat de la recapta de la venda d'aquests tiquets serà enviada a catalans de l'interior, i dic la totalitat, perquè fins les despeses de tramesa, seran pagades per E. R. de C. a Mèxic.

Per a la designació de les persones que deuran ésser ateses, es procedirà de la següent manera: Els militants que tinguin coneixement d'un català de l'interior necessitat d'atenció econòmica, ho comunicaran, per escrit, in-

dicant concretament els motius i, ben clarament, el nom de la persona a qui deu fer-se la tramesa.

Per a l'administració dels cabals provinents de la venda dels tiquets "PER CATALUNYA", ha estat nomenada una comissió integrada pel Vice-President, senyor Joan Ventosa i Roig; el Secretari d'ajut, senyor Amadeu Oliva; i el Secretari Administratiu, senyor Miquel Palet.

Expressament, no hem volgut fer un reglament meticulós, per a no entrebancar les possibilitats d'aquesta iniciativa; mentre no sabrem l'acolliment que tindrà, no és altra cosa que una proposta... És clar que és un anhel de tots; no en tenim pas cap dubte. Amb tot, si vosaltres en feu una bella realitat us felicitarem, i en el cas de què nosaltres fracasséssim en el nostre intent, us ho comunicariem.

Hem esperat aquesta ocasió per a dir-vos-ho, perquè no hi da cap festa de senyors de debó on no es procuri de fer arribar un xic d'alegria allà on més hi manca.

Arribem a la fi de la commemoració dels XXIV anys d'E. R. de C., Partit auriolat de gestes gloriouse; gestes que haurà de repetir per manaments dels seus Principis, en obediència a la voluntat dels catalans i en compliment de la promesa reiterada als que no moriran mai en el record de la Pàtria. Arribem a la fi, però ens manca acomiadar-nos.

Señor Don Mariano Jóven: Los buenos españoles, los que comprendéis y aceptáis el derecho nacional de Cataluña, bienvenidos habeis sido siempre a nuestra mesa y en nuestro afecto. Para vuestra España, la que por la pureza de vuestro concepto de la justicia retorna immaculada de historia y de egoísmos, nuestro más cordial afecto; y nos place de ratificar el orgullo de teneros por amigos, porque vosotros sois, en el destierro,

los que guardais celosamente la inédita y auténtica grandeza de España: una España sin esclavos y sin amo. Los que aquí, allá, y donde estén, que dícense vuestros compatriotas y siguen creyendo que Cataluña es una propiedad que les legó Felipe V, no merecen el título de españoles, ni mejor látigo que el que ahora los fustiga. Para estos hemos sido, somos y seremos, irreductiblemente separatistas.

Para vosotros, por afecto a vosotros y coaccionando con la razón los sentimientos, acatamos la fórmula del inolvidable Antoni Rovira i Virgili: Dentro de Cataluña somos catalanes nacionales; para el Estado español, republicanos federales, y en el mundo, hombres libres."

Sr. Don Rodolfo Benito: Los vascos estais aquí por derecho propio. Juntos vivimos todos los días del año en el dolor de la misma supeditación y con la misma esperanza; justo es, pues, que compartamos el pan y la sonrisa de una fiesta. Juntos lograremos la victoria y mucho más pronto, si nunca dejamos de luchar juntos.

I, per damunt de tot altre remerciament, vull agrair l'assistència de les senyores que ens acompanyen. Sou vosaltres que feu d'aquest acte una festa, posant-hi aquella boniquesa que emplena de goig els ulls i l'esperit; per vosaltres, doncs, dones que ens feu la mercè de la vostra presència en el XXIV aniversari de la fundació d'E. R. de C., amb la nostra admiració de genolls, el més gentil dels nostres pensaments.

Els xardorosos aplaudiments a les paraules de Roc Boronat emudiren, quan es sentiren les emotives notes de "ELS SEGADORS", que foren escoltats dempeus i amb una gran devoció patriòtica. Així finalitzà la festa d'homenatge a la Pàtria, en la commemoració dels XXIV anys de la fundació d'Esquerra Republicana de Catalunya.

"PER CATALUNYA"

Amb la nostra petita col·laboració d'adquirir tiquets "Per Catalunya" podem fer menys aspre la dissort dels que sofreixen.

"PER CATALUNYA"

Fragments de la Memoria aprobada per l'Assemblea General Ordinària d'Esquerra Republicana de Catalunya, celebrada el dia 5 de febrer d'enguany

Tenim el deure i el goig de posar de relleu dues bases fonamentals que han permès resoldre el problema de la continuïtat de les Institucions catalanes:

1a.—Que hi ha un Estat, el de la República Mexicana, on les Institucions de la República Espanyola, i per tant les de Catalunya, gaudeixen de reconeixement diplomàtic i poden actuar lliure i legalment, com en cap altre país del món.

2a.—Que solament entre nosaltres existien les condicions necessàries i suficients per a donar solució absolutament conforme a les nostres lleis, a la greu crisi.

Subratllem, doncs, que per haver conservat a Mèxic els grups orgànics de forces polítiques catalanes a l'exili s'ha fet possible perpetuar el títol de Dret, que és penyora de recobrament de les llibertats autonòmiques; l'encarnat en la Presidència de la Generalitat i en el Parlament de Catalunya.

L'Esquerra ha tornat a ésser el Partit que —com li correspon per majoritari i pels seus Principis Bàsics— ha preservat l'existència de les figures de Dret. Un servei més dipositat en l'ara de la Pàtria i la satisfacció del deure complert.

L'Esquerra té el deure de conservar encesa la flama

de l'ideal d'una Catalunya lliure i d'uns catalans lliures, per a passar-la a les noves generacions de la Catalunya eterna.

L'Esquerra segueix essent l'instrument útil i evita que es produeixi un buit que no seria certament favorable a la llibertat, a la democràcia i a la seguretat.

Queda molta tasca per fer. Cal reavivar els òrgans directius del Partit i dels centres esparpillats; són una reserva formidable. Hem d'estrènyer les relacions, evitant desviacions i marrades. Unit el Consell Directiu amb els nuclis dispersos per tot el món, pot prendre decisions que tinguin la força dels acords democràtics, és a dir, acords que tothom compleix amb entusiasme després que en una discussió lliure s'ha forjat la voluntat de la majoria; acords que aprofitin totes les avinenteses d'alliberació, que interpretin la voluntat dels catalans presoners del règim totalitari; que sàpiguen lligar-se amb les corrents peninsulars i d'ordre internacional per a tornar la llibertat i la pau indispensables del progrés de Catalunya i dels catalans. L'Esquerra ha d'ésser l'instrument apte per a fer una política vers l'interior i l'exterior, sense abandonar els principis d'esquerrisme republicà i nacionalista que són la deu de la seva vida.

HUMBERT TORRES

El dia 9 de febrer va morir a Barcelona el Dr. Humbert Torres, diputat al Parlament de Catalunya. L'enterrament tingué lloc el dia 10 i constituí una gran manifestació de dol, a la qual s'associà un gran nombre d'amics personals i polítics de l'il·lustre patrici lleidatà.

La nova del seu traspàs fou ràpidament coneguda a Catalunya, i a les poques hores d'ésser rebuda a París, el President de la Generalitat, senyor Josep Terradellas, trameté al fill del finat, senyor Victor Torres, el condol de la primera Institució de Catalunya.

Amb Humbert Torres, desapareix una de les figures més estimables del moviment catalanista i republicà; l'empremta de la seva vigorosa personalitat es farà sentir segurament en la conducta de les noves promocions.

La seva executòria política es caracteritza per una total fidelitat als ideals nacionalistes i republicans que cristal·litzaren en la constitució d'Esquerra Republicana de Catalunya, de la qual Torres fou un dels més entusiastes fundadors.

Nascut a Montroig el 1879, cursà els primers estudis a Lleida i es llicencià en medicina a la Facultat de Barcelona. Alternant les recerques científiques amb les inquietuds polítiques, fou un dels fundadors de la "Escola Republicana", organització juvenívola d'estudiants en els rengles de la qual militaren un gran nombre de figures que han il·lustrat després els esdeveniments polítics del nostre poble.

De retorn a Lleida, creà, en companyia d'Alfred Pereña, de Frederic Godàs i de Pere Mias, la "Joventut Republicana", un dels més alts llocs contemporanis del catalanisme republicà. Elegit alcalde de Lleida abans de la dictadura del 1923, la seva obra municipal perdura i ha quedat gravada a la memòria dels seus coterranis com un magnífic exemple d'eficiència i de pulcritud administrativa.

Director de publicacions com "L'Ideal", "La Jornada" i d'altres, els seus articles editorials i de col·laboració

en totes les publicacions catalanes d'esquerra poden comptar-se per milers, sembrant sempre la bona paraula del nacionalisme militant, de la democràcia republicana, la tolerància religiosa i el progrés social.

Gran orador, els seus innumbrables discursos i conferències han constituït altres tantes professions de fe al servei d'ideals humans i generosos, i creiem poder afirmar que es pot considerar Humbert Torres com un dels més grans tribuns de llengua catalana.

Elegit triomfalment diputat a les Corts Constituents de la República i al Parlament de Catalunya, les seves intervencions en favor de l'Estatut, de la neutralitat de l'Estat en matèria religiosa i de la llei de Contractes de Conreu, constitueixen una aportació valuosa i resumeixen la trilogia dels seus principis nacionalistes, polítics i socials.

Al marge de la política cal citar les seves activitats en el camp de la filosofia, com a defensor de la metafísica i de la realitat dels fenòmens supra-normals. És en aquesta qualitat que assistí a diversos congressos internacionals i que publicà diverses obres de divulgació de la seva doctrina religiosa.

Els darrers anys de la seva vida els passà a l'exili on ajudà, encara, dins la mesura de les seves forces, al combat per la reconquesta de les llibertats perdudes, tot mantenint-se fidel fins a darrera hora a les Institucions de Catalunya i de la República, que simbolitzaven, als seus ulls, la consagració de tota una vida de lluita i de sacrificis. Fou solament el 1952, sentint declinar la seva resistència física, que va decidir-se a retornar a Catalunya per tal de trobar-hi el repòs etern.

Ens inclinem amb emoció davant la despulla d'Humbert Torres i presentem als seus familiars, en nom de tots els catalans que no tenen la possibilitat de fer-ho, el nostre més sentit i sincer condol.

(Del Butlletí d'informació de la GENERALITAT DE CATALUNYA, número 2, corresponent al febrer del 1955.)

Catalunya a l'Assemblea de l'UNESCO

Amb motiu de la reunió de l'Assemblea General de l'U.N.E.S.C.O. que tingué lloc a Montevideo, en el transcurs dels mesos de novembre i desembre de l'any passat, el President de la Generalitat va adreçar al Director General d'aquell organisme, Sr. Luther H. Evans, la següent lletra:

"Honorables senyor,

Malgrat els principis i les múltiples resolucions que informen l'actuació i els treballs de l'organització que tandignament dirigiu, sento profundament haver-vos de dir, en nom de Catalunya, que l'acció contra la cultura del postre poble per la dictadura del general Franco, continua amb el mateix esperit de sempre. És a dir, que no permet que prop de sis milions de catalans es puguin expressar lliurement en la seva llengua i la impossibilitat que el nostre poble recobri uns drets reconeguts per la declaració dels Drets de l'Home, base de les activitats culturals, educatives i polítiques de las Nacions Unides.

A cada reunió de l'U.N.E.S.C.O., els catalans han tingut a bé exposarvos les persecucions de totes menes de les quals a tothora és objecte la nostra cultura. Per tant, em permeto demanar-vos novament que vulgueu

expressar a totes les Delegacions de la vostra organització els nostres anhels que la llengua catalana pugui gaudir lliurement d'aquelles prerrogatives i d'aquells drets que l'U.N.E.S.C.O. reconeix a tots els pobles.

Amb tota consideració i respecte us saluda,

Josep TERRADELLAS
President de la Generalitat de Catalunya

És de remarcar, també, l'interessant document enviat al Consell Executiu i a tots els Delegats de l'UNESCO pels senyors Pau Casals, J. M. Batista i Roca, P. Boschi Gimpera, Josep Carner, Ll. Nicolau d'Olwer, R. Patxot i Jover, August Pi i Sunyer i M. Serra i Moret.

"PER CATALUNYA"

No compreu molts tiquets, d'una vegada..., compreu-ne ben sovint.

"PER CATALUNYA"